

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 "
Helyben háshoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 196. szám.

Nagy-Várad.

Szerda, 1913. augusztus 27.

CSEMPÉSZET.

A székely egyesületek kongresszusa, mely Előpatakon gyűlt össze, meglehetősen kellemetlen meglepetést csinált — nem Romániának, hanem Magyarországnak.

Vártunk valami okos, bátor és férfias határozatot. Vártunk választ és kiegészítést arra a nemrég elhangzott vészkiáltásra, hogy ez a nemzedék az utolsó, mely még Erdélyt és az erdélyi magyarságot megmentheti. Reméltük, hogy a székelység, ez a ritka értelmes, szívós és erős faj fel fogja a vészkiáltásnak egész jelentőségét és a székely kongresszus gyakorlati eszméket fog felvetni, rá fog mutatni, hol van az igazi veszedelem, mi az igazi oka az erdélyi magyarság pusztulásának, gyakorlati érzékével ki fogja jelölni az utakat és módokat, a melyeken az erdélyi magyarságot ez a nemzedék még valóban megmentheti, szóval bizton hittük, hogy a székely kongresszus okvetlenül elő fogja mozdítani, meg fogja indítani, helyes mederbe fogja terelni az olyan régóta várt és sürgött erdélyi magyar fajmentő akciót.

E helyett kaptunk egy rettenetes suta és ostoba határozatot. Allítólag a székely kongresszus egyhangulag kimondotta, hogy az iskolákat államosítani kell az egész vonalon, elsősorban a tanítóképzést, aztán ittak Bernády György, a marostordai szabadkőműves főispán vezetése alatt a kultuszminisztérium jelen lévő szabadkőműves államtitkárának egészségére és mint a kik jól végezték dolgukat, hazamentek.

Mikor az egyik lapban erről a határozatról olvastam, nem akartam elhinni. Aztán átnéztem valamennyi lapot: benne van mindenikben. Nincs más hátra, el kell hinnünk — és keresztet vethetünk az ilyen irányban sántító egész székely akcióra. A legbiztosabb úton halad — Bukarest felé. Ha a székely akciót ilyen tökéletlenséggel kezdik, akkor azt csak csóddal végezhetik.

Ennek a csódtömegnek pedig Románia lesz a csódtömeggondnoka.

Hát nincs sürgősebb gondjuk a székelyeknek, mint a hazafias katolikus és protestáns iskolák megsemmisítését követelni? Ha államosítják a Székelyföldön és másutt is egész Magyarországon annyi évszázad óta a nemzet megerősítésében elévülhetlen érdemeket szerzett hazafias hitvallásos iskolákat, akkor Erdély egyszerre magyarrá válik?

Ha mondjuk bezárják a jezsuiták kalocsai főgimnáziumát és a reformátusok debreceni főiskoláját, ezzel sürgősen megmentettük a székelységet?

Nem, ilyen sutaság józan székely észből ki nem pattant. Az iskoláknak egész vonalon való államosítása becsületes székelyek követelése nem lehetett. Okos ember tudhatja, hogy ezzel csak az egész székely mozgalom diszkreditálását lehet elérni. Ez az indítvány olyan helyről indulhatott ki, ahol kedves dolog volna a székely akció zátonyra juttatása.

Ne keresgéljünk sokáig. Egy mondat a magyarázat: a kongresszus elnöke a szabadkőműves Bernády György volt.

Bernády György urat a szabadkőműves páholy és az általuk dirigált sajtó tette meg Erdély nagy fiának. Így lett belőle egy közepes tehetségű polgármesterből főispán és székely vezér. Illik, sőt el is várják tőle, hogy vezető állásában kellőleg visozza most kedves testvérei támogatását.

A székely akció első sorban az erdélyi magyarság élősdiit, a Romániából ide szorult idegen vallású elemet fenyegeti. A székelység pusztulásának egyik oka az a lelketlen harácsolás, a mit a székelység erdeivel elkövettek. Tíz-husz év alatt a székely községeket és közbirtokosságokat „fakihasználási szerződések” örve alatt millióktól fosztották meg. Kik? Romániából beköltözött, de távolról sem román elemek, akik itt letarolták a székely erdőket, tönkretettek vármegegyeket s végül — talán bárókká is lettek, pedig magyarul sem tudnak.

Nos hát ezeket az elemeket a milyen szívesen látta a határon kimeneni Románia, épp olyan szívesen látta beözönlenni a magyarországi szabadkőművesség. A székely akciónak pedig — ha eredményt akar elérni — épp ugy ezek ellen a romániai kitessékelt idegenek ellen kell fordulnia, mint fordult a felvidéki akció szegény Egén Ede alatt a galíciai bevándorlók ellen. Mert nem az a baja a székelynek, hogy Esztergomban katolikus papok, Debrecenben református lekipásztorok oktatnak, hanem az, hogy idegen piócák elszívják a véréit, gazdaságilag tönkre megy s az elgyöngült, kifosztott magyarság helyébe egész természetesen be-

Kitünő minőségű, tartós
fiu- és leányka czipők,
valamint tornaczipők

legjobban kaphatók

MOSKOVITS

Bémer-téri üzletében. Bazár épület. Telefon 687.

özönlik a gazdaságilag egyre jobban szervezkedő oláhság.

A székely probléma: gazdasági kérdés első sorban.

Pokoli ügyességgel kiesztelt terv volt, a székely akció élére odatenni a szabadkőművesség emberét. Ezzel biztosítva volt, hogy az egész akció néhány hazafias frázissá, rossz banketté fog összesorvadni, minden gazdasági program nélkül. S hogy mégis program is legyen, a páholy odacsempészte a szabadkőműves jelszót: az összes iskolák államosítását. Ez ugyan ostoba jelszó, de tetszetős, lehet fölötte veszedni is és a mi fő: eltereli a figyelmet az igazi teendőkről s közben az idegenből ide szorított piócák nyugodtan szivhatják a székely vért, hátha sikerül még néhány friss süttetű bárói koronát kihizlalni belőle? Milyen más volt tavaly a balázsfalvi oláh nemzetiségi gazdasági kongresszus! Annak volt tartalma, volt éle — sajnos, ellenünk — volt eredménye is, de ők nem is türnek maguk fölött szabadkőműves vezetést. A nagy hűhóval beharangozott székely kongresszus pedig egyszerűen a szabadkőművesek éretlen eszközének bizonyult s általános visszatetszést keltett.

Ha el akarjuk veszteni Gábor Áron fiait, csak hagyjuk őket továbbra is szabadkőműves kézben. Hadd csempésszék székely cégér alá a leggonoszabb szabadkőműves jelszavakat, így fogják a legjobban átcsempészni egész Erdélyt előbb a a romániai kitett idegeneknek s ezek szipolyai segítségével Romániának.

*

Tisza István bécsi utja. Tisza István gróf miniszterelnök tudvalevőleg tegnapelőtt Bécsben volt. Utazását a katonai létszámemeléssel hozták kapcsolatba. Más hírek szerint, amiket bécsi tudósítónk is megerősít, a miniszterelnök bécsi utja a külügyi kérdésekkel függött össze. Ez a feltevés már a napról-napra változó külügyi helyzetre való tekintettel is több, mint valószínű. A miniszterelnök bécsi tartózkodása alatt számos táviratot kapott részint Budapestről, részint Ischlből. Egy órát töltött a magyar miniszterium házában, este aztán elutazott Bécsből Budapestre keresztül geszti birtokára.

Giers a királynál. A király ma egy óráig tartó kihallgatáson fogadta Giers bécsi orosz nagykövetet, aki átadta a cár meghívó levelét a lipcei emlékszóbor leleplezésére. Ő felsége képviseltével Ferenc Ferdinánd urónörököt bizta meg. A király átadta a nagykövetnek a Szent István rend nagykeresztjét.

A balkáni helyzet.

Bár a békekötés után vagyunk, azért odalenn még mindég zavaros állapotok uralkodnak. A törökök magatartása még mindég olyan, hogy nem zárja ki a nagyhatalmak beavatkozását. Tudósítónk újabb katonai akcióról is tesz jelentést. Lehetséges azonban, hogy a török—bolgár tárgyalások meg hozzák a kellő eredményt és akkor teljes lesz a béke.

Bulgária lemond Drinápolyról.

London, aug. 26. Az Evening Standard konstantinápolyi levelezője jelenti lapjának, hogy Bulgária és Törökország között közvetlen tárgyalás van folyamatban és Bulgária Drinápolyra való minden igényéről lemondott.

A közvetlen tárgyalás.

Berlin, aug. 26. A Lokalanzeiger jelenti Pétervárról: Itteni mértékadó diplomáciai körök, a melyek a balkáni ügyek állásáról a legjobban vannak értesülve, minden alap nélkül valónak mondják azokat a híreket, a melyek szerint Bulgária közvetlen tárgyalást kezdett Törökországgal. A törökök a Maricán innen lévő egész területet elhagyták, egyetlen hid kivételével, a mely még a törökök birtokában van.

A bolgár-román határ.

Bukarest, aug. 26. A román csapatok a a jövő esztendőig teljesen el fogják hagyni a bolgár területet. A bolgár-román határbizottságot már kinevezték és a bizottság megkezdte az új bolgár-román határ végleges megállapítását.

Szerbia Oroszország ellen.

Belgrád, aug. 26. A hivatalos körök visszautasították azt, hogy a balkáni kegyetlenségek megállapítására a kiküldött bizottságban Oroszország is képviselve legyen. Ez a bizottság tagjait rendkívül elkedvetleníti. Aggasztónak és jogtalanak mondják, hogy most Szerbia támaszt kifogást a nemzetközi bizottság ellen, a melynek tárgyilagossága kétségen kívül van és így akarja hátráltatni a bizottság működését. A miljukov ellen irányult szerb támadást a bizottság tagjai szolidárisan visszautasítják.

Franciaország

Törökország mellett.

Páris, aug. 26. A francia diplomácia erősen exponálja magát a török érdekekért. Ezek után nem valószínű, hogy a porta a Drinápoly kérdésében tanusított magatartásáért fenyegetett pénzügyi bojkottal sokat törődnek. Bulgária ma minden törekvésével elszigetelten áll és nincs is kilátás rá, hogy a hatalmak más álláspontra helyezkednének.

Hovatartozik Drinápoly.

Páris, aug. 26. A balkáni események egyre torlódnak. Törökország hadi készülődései, Drinápoly hovátartozásának kérdése, nemkülönben sok egyéb függő kérdés a hatalmak újabb és végleges beavatkozását fogják szükségessé tenni.

Vasvillával az előljáróság ellen.

Megakadályozott zár alá helyezés.

Biharvámegye egyik határ községében, Hajdubagason Kovács Lajos a legvagyonosabb gazdák közé tartozott még a múlt évben is. Az eddig szorgalmas ember az év elején egyszerre megváltozott. Meghasonlott a családjával és ettől kezdve minden idejét a koresmára szentelte. Ha megjelent a gazda a koresmában, ott nyomban valóságos pénzese volt. Kovács Lajos mulatott, bokáig gázolt a borban.

Az ilyen mulatozás csakhamar megrendítette vagyoni állását és már attól félték a családtagok, hogy a teljes tönkretetés következne be.

Fühöz-fához futkostak, tanácsot kértek, hogy megmentse a vagyont. Végre is megtalálták a kellő utat s módot. A gazda fia ifj. Kovács Lajos panaszt tett apja viselt dolgai miatt a debreceni törvényszéken és kérte atyjának gondnokság alá helyezését. A törvényszék a bemutatott bizonyítványokból jogosnak látta a fiú kérését s Kovács Lajost gondnokság alá helyezte.

A törvényszék intézkedése alapján a biharmegyei árvaszék a további teendőket dr Gyöngyössy István megyei tb. főügyészt bizta meg, aki a gondnokság alá helyezés alapján Kovács Lajos birtokára a gondnokság alá helyezést feljegyeztette. Az árvaszék ezután megkereste a hajdubagosi előljáróságot is, hogy Kovács Lajos házában jelenjen meg és vegyen leltárba minden ingóságot és azokat vegye zár alá, nehogy a pazarló gazda elpusztítsa azokat.

Az előljáróság a rendelet napján meg is jelent Kovács házában. Dacára annak, hogy minden eljárás a legnagyobb titokban történt, Kovács mégis megsejtette, hogy mi készül ellene. Az előljárósági tagokat már várta, még pedig nem a legbarátságosabb formában. Udaállott a kapu mellé és egy vasvillával felfegyverkezve kiáltotta oda a hatóság közegeinek:

— Az én kapumon belül ugyan senki be nem teszi a lábát.

És annak bizonyosságául, hogy e kijelentését komolyan veszi, felemelte a vasvillát. Az előljáróság tagjai kénytelenek voltak visszafordulni. Az esetet tegnap az előljáróság bejelentette az árvaszéknek. Jantsovits Jenő árvaszéki ülnök nyomban kiadta rendeletét, hogy a zárlatot minden körülmények között foganatosítsák.

Az árvaszék megkereste a derecskei főszolgabíró, hogy a zárlat eszközléséhez a csendőrséget rendelje ki. A rendelet alapján már ma ki fog szállani a csendőrség Hajdubagosra. Nincs kizárva, hogy az alkohol behatása alatt a szerencsétlen ember provokálni fogja a karhatalom közbelépését és akkor nagy kellemetlenségek származhatnak a dologból.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszer gyárában (Rákóczi-ut, Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharcsnyák szuszpenzoriumok, gumilepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitűnő kivitelben készíttetnek. Telefon 419.

Leleplezett kivándorlásra csábító banda.

A főkolomposok le vannak tartóztatva. Stettner Lajost Nagyváradra szállítják.

Élénk feltűnést keltett tegnapi közleményünk a Nagyváradon és Biharmegyében üzött kivándorlási visszaélések leleplezéséről, amelyről egyedül lapunk emlékezett meg.

A nyomozásból már eddig is látszik, hogy a hurokra került ügynökök behálózták az egész vármegyét s az évek óta tartó tömeges kivándorlást ezeknek alelketlen embereknek a gazsága mozdította elő. A gyönyörűségei bandának a feje Stettner Lajos volt, akit, mint már megirtuk, Budapesten még hétfőn letartóztattak.

Stettner Lajos kisjenői jegyző volt, azonban sikkasztásért elzárta és hivatalvesztésre ítélték. Évek óta, mióta kiszabadult, zugirászkodással foglalkozott, majd felesapott pénzügynöknek. Kivétel nélkül csak falusi emberekkel, különösen oláh parasztokkal volt összekötöttese.

Az egész banküzlet mindenki előtt gyanús volt, de a hatóság nem tartotta szükségesnek, hogy belenézzen a „bankiroda” működésébe. Pedig most látszik, hogy nagyon is helyénvaló lett volna, ha egy kissé szemmel kísérik, miféle pénzügyi műveletek folynak az „irodában”.

Hogy jöttek nyomra.

A diszes társaság még hosszú ideig háborítlanul üzhette volna bűnös manipulációit s száz- és száz szegény embert csábíthatott volna kivándorlásra, s juttathatott volna koldusbotra, ha a banda feje: Stettner Lajos nem tartja szűknek Nagyváradot s tovább is itt marad. Azonban Stettner kiakarta bővíteni az „üzletet” s felköltözött Budapestre. Ugy eszelte ki a dolgot, hogy amíg itt az ő emberei felhajtják a kivándorlókat, addig ő Budapesten irányítja őket tovább, hogy utlevél nélkül miként jussanak ki a határon. Továbbá azt vélte, hogy Budapestről jobban fentarthatja az összeköttetést és levelezést a hajóstársaságokkal és a külföldi kivándorlási ügynökségekkel.

Budapesten az ujonnan letelepülőket szigorúan megfigyelik s előbbi lakhelyének hatóságától információkat kérnek addigi életére és viszonyaira vonatkozólag. Különösen fontosnak tartják, hogy az illető volt-e már büntetve s minő büncselekményért.

Pár héttel ezelőtt, mikor Stettner Lajos Budapestre tette át lakását és működését, szintén így történt.

A fővárosból megjött a kérdő levél, amelyre a nagyváradai rendőrség megadta a hü adatokat.

Hogy ezen adatok alapján Stettner Lajos nem kapta volna meg a becsületrend nagy keresztjét, azt mondani sem kell talán; de arra elég okot szolgáltatott, hogy a fővárosi rendőrség állandó megfigyelés alá vette viselkedését, működését, annál is inkább, mert Budapesten is pénzköleszítő irodát nyitott, hogy valódi működéséről elterelje a figyelmet.

A budapesti rendőrségnek azonban már

annyi dolga volt az ilyen „irodákkal” s olyan tapasztalatokat szerzett, hogy kettőzött figyelemmel kísérte Stettner Lajos működését és tekintettel a biharmegyeiek tömeges kivándorlására, az irányban is kiterjesztette figyelmét, hogy nincs-e része Stettnernek a bihari kivándorlásban.

Az áruló levelek.

Az államrendőrség gyanuja olyan erős tápot nyert, hogy elérkezettnek látták az időt, hogy Stettner felidézzék s kihallgassák. Egyben házkutatást is tartottak egy lakásán, mint a pénzköleszítő irodában, ahol azonban pénzt nem, de annál több levelet, a kivándorlási ügynökség prospektusát és tarifáját találtak, amelyekben pontosan ki van tüntetve, hogy mit fizetnek egy-egy kivándorló után; találtak továbbá leveleket Nagyváradról, amelyekből kitűnt, hogy Biharsályiból kik vándoroltak már ki, kiket sikerült rábeszélni a további kivándorlásra.

A levelekből kitűnt továbbá, hogy Stettner Lajos Nagyváradon többekkel összeköttetésben áll, ezek között Gulyás Gyula rendőrségi havidíjossal, aki egyúttal a váradszöllősi Jégpince vendéglőse.

Budapesti rendőrök jönnek nyomozni.

Ezek az adatok elég támpontot nyújtottak arra, hogy most már a legnagyobb eréllyel és a legszélesebb körben folytassák a nyomozást.

Mint már megirtuk, a budapesti államrendőrség két tisztviselője: Iványos Béla kerületi rendőrkapitány, aki a bűnügyi osztályban a kivándorlási ügyeket vezeti, Lipót Sándor detektívvel Nagyváradra érkeztek vasárnap délelőtt.

A fővárosi rendőrkapitányt Nagyváradon több ismerőse felismerte s kérdezősködtek is egyik-másik itteni rendőrtisztól, hogy milyen célból tartózkodik itt Iványos, azonban Kemény Ignác rendőrfelügyelő azt válaszolta:

— Rheumája van s a Püspök-fürdőben gyógykezelte magát. Onnét rándult be Váradra, egy kissé szétnézni.

Kirándulás Biharsályiba.

Iványos rendőrkapitány rövid tájékoztató után, a detektívvel kiutazott Biharsályiba s ott a Budapesten talált levelekben megnevezettek házához ment és folytatta a nyomozást.

Többeket kihallgatott, akik állítólag Gulyás Gyulát nevezték meg, mint akivel a kivándorlásról tárgyaltak s aki az utbaigazitásokat nyújtotta.

A Biharsályi községben megejtett nyomozás teljes világot vet arra, hogy mily nagy arányokban üzték Stettner és társai a kivándorlásra csábítást. Sályiban a nyomozásról jegyzőkönyvet vettek fel.

Letartóztatás a városházán.

A budapesti rendőrkapitány és Lipót detektív Biharsályiból visszautaztak Nagy-

váradra s a városházán folytatták a nyomozást.

A nyomozást vezető rendőrkapitány arra helyezte a fősúlyt a Budapesten talált levelekben kompromittált Gulyás Gyulát illetően, hogy írásbeli bizonyítékot szerezzen ellene. Ebből az indokból cselhez folyamodtak.

Az egyik nagyváradai rendőrfelügyelő egyszerűen felhívta a rendőrségi iktatóból a második emeleten levő szobájába Gulyást, azon ürügygel, hogy valami fontos mondani valója van.

Gulyás Gyula gyanútlanul felment a felügyelő szobájába.

Addig pedig a detektívek kutatást tartottak Gulyás íróasztalában. A sok papir között megtalálták Stettnernek egy Gulyához intézett levelét, amely a kivándorlókról szól s utasításokat ad egyes ezzel kapcsolatos dolgokra. Az íróasztal mappája alatt pedig a kivándorlási hajóügynökségnek egy tarifáját találták meg.

Ezek alapján vallatóra fogták Gulyás Gyulát, aki azonban erősen tagad. Az adatok alapján azonban még hétfőn későn este előzetes letartóztatásba helyezték.

A rendőrkapitány már előzőleg táviratban kérte a budapesti rendőrségtől Stettner Lajos letartóztatását, akit hétfőn már kora délután el is fogtak.

Egyben házkutatást tartottak Gulyás Gyulának Jégpincében levő lakásán, ahol kompromittáló leveleket ugyan nem találtak, de találtak revolvereket és más tárgyakat, amelyekről azt vélték a detektívek, hogy a rendőrségtől való bűnjelek, azonban ezt a kérdést csak a további vizsgálat fogja tisztázni.

A sályiak gyalogpostája.

Hogy Sályi községben is voltak a kivándorlási szervezetnek megbízottai, a körülmények és a következmények igazolják.

A nyomozást vezetőknél ugyanis tudomására jutott, hogy a Sályiban teljesített nyomozásról gyorsan értesítették Gulyásékát.

Kora hajnalban Biharsályi községből több ember jött he a Jégpincéhez s figyelmeztették Gulyásékát, hogy baj van; Sályiban már rendőrtisztviselők jártak az éjjel, vigyázzanak.

A letartóztatás folytán Rimler Károly polgármester Gulyás Gyula havidíjast állásától felfüggesztette s fizetésének kétharmadát letiltotta.

Kihallgatás egész nap.

Iványos Béla rendőrkapitány tegnap egész nap folytatta a nyomozást. Sok embert hallgatott ki, akikkel hosszú jegyzőkönyvet vett fel.

Egy sályi asszonyt a kihallgatás után előzetes letartóztatásba helyeztek, a délután folyamán pedig Becsei Ignác rendőrmester a fővárosi detektívvel kimentek Sályiba s két oláh embert hoztak be, akiket szintén letartóztattak.

Délután fél 5 órakor Iványos r. kapitány, Kolontár János rendőrkapitánynyal autón Váradszöllőstre és Váradszentmártonba mentek, ahová szintén elnyulnak a szövevényes büntény szálai.

A nyomozás még több napot vesz

igénybe, mert a bűnösök működése felölelte a város nagy részét.

Iványos r. kapitány akként nyilatkozott, hogy a bűntény teljes felderítésére még 5-6 detektívét kér Budapestről.

Stettner Lajost Nagyváradra szállítják. Gulyás Gyulát pedig ma, szerdán kísérik át a kir. ügyészséghez. Valószínű, hogy mára Stettner is itt lesz már.

Gulyás Gyula nagy családú szegény ember, aki mindég küzdött a megélhetés nehézségeivel. A városnál már régen szolgál s eddig még soha nem merült fel ellene semmi panasz. Általában azt hiszik, hogy Stettner Lajos vezette a bűnös utra.

A szenzációs ügyben különben még meglepő dolgok várhatók.

Ismét az egyhuzamos oktatás.

Uj mozgalom van keletkezöben

Mint ismeretes, a sokat hajszolt egyhuzamos, vagy „délelőtti“ rendszerű tanítás behozatalát Nagyvárad város területére nem engedélyezte a belügyminiszter. Bodnár János volt igazgató, tehát pedagógiai szakember most az iskolaszékhöz terjedelmes memorandumban sürgetést intézett, hogy újra foglaljon állást a város az egyhuzamos oktatás mellett.

Nem nagyon lelkesedünk a dolog iránt, de hogy minél inkább segítsük végleges tisztázódáshoz az eszmét, itt közöljük a memorandum érdekesebb részleteit:

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásiügyi miniszter ur az egyhuzamos oktatást Nagyvárad város területére nem engedélyezte; ellenben a karcagi s egri iskolákban s valószínűleg más városok iskoláiban is az ugyanigy készült óraterveket jóváhagyta. Ha tekintetbe vesszük, hogy Karczag és Eger csak rendezett tanácsú városok, míg Nagyvárad városa önálló törvényhatóság, azonnal szembeötlök, hogy itt a város autonómiáján főbenjáró sérelem esett, amelyet, — hogy a jövőre precedenst ne képezhessen — azonnal orvosolni kell.

Föl kell tennie mindenkinek, hogy Nagyvárad város községi iskolaszéke és Törvényhatósága, amely e kérdésben a tagok nagy többségének igen szavazatával szintén állást foglalt, olyan intelligens elemekből áll, amelyek nem csak az intelligencia tudatában és csakis olyan határozatokat hoznak, amelyek a város polgáraitra föltétlenül kedvezőek és a város féltékenyen őrzött tanítás ügyét mindenkor előbbre viszik.

Mert ha egy falusi iskolának akár a legbelsőbb ügyeibe avatkozik is a felelős miniszter: azt megteheti; az iskola területét háromnegyed részben a kultusz-tárca fedezi; itt azonban a tanügyi kiadások 272924 koronát kitevő összegéhez összesen 14000 K államsegély járul, ami percentuálékban kifejezve mindössze csak 5 százalék beleszólási jogot biztosít.

Különböen is a népoktatási törvények csak azt írják elő, hogy minden szülő köteles taníttatni gyermekét, hogy azután a gyermek reggel és délután, vagy csak reggel tanulja e meg a népiskolai tantárgyat azt teljesen a szülők elhatározására bizza.

Az egyhuzamos oktatás állandósítását Nagyváradon több körülmény is követeli; ezek: 1. a városi polgárság egyetemének életberendezése, továbbá hogy az intelligens szülők a felszabadult délutánokat gyermekeik nyelvi és zenei kiképzésére használják; a szegényebb néposztály gyermekei pedig szüleiknek napi munkájuk végzésében se-

gélykezhetnek s így igazolatlan órákat nem mulasztanak.

Méltóztatásuk a tekintetes törvényhatósági bizottság útján az egyhuzamos oktatás állandósítása céljából a vallás és közoktatásiügyi miniszter urat feliratban ismételtlen megkeresni, vagy ami még gyorsabban célra vezető lesz e gyűlésből az iskolaszékhöz érdemes elnökét és még két iskolaszéki tagot a miniszter urhoz küldöttségbe küldeni, hogy a város közönségének jogos kívánságát személyesen előterjeszthessék.

Mert ha semmi egyéb indító ok nem volna és az egyhuzamos oktatás állandósítására annak 374 tanköteles hegyi gyermeknek a szánandó sorsa, akik a város belterületi iskoláihoz 6-7 kilométer távolságra laknak és akik a városi jómódu gyermekeknel sokkal fogyatékosabb öltözetben, hozzá az év legnagyobb részében csaknem járhatatlan utakon esőben, hóban, szélben és sárban naponkint négyezer kénytelenek ennek az utnak minden gyötrelmét végigszenvedni, a humanizmus és a gyermek századában ez a körülmény egymaga is feltűnő érv kell, hogy legyen a kérdés elbírálásánál.

De itt van ezenkívül még: az ipariskolai oktatás is, amely szintén az egyhuzamos oktatási rendszerhez alkalmazkodott s az iparos tanulókat igen humanusan a kora délutáni órákban juttatta be az iskolába.

Ha mind eme súlyos érvek ellenére is ragaszkodnék miniszter ur elhatározásához,

Óriási felhőszakadás Magyarcsékén.

Bedőlt házak. Padlásra szorultak az emberek

Tegnap délután óriási felhőszakadás pusztított Magyarcsékén. A felhőszakadás most sokkal nagyobb károkat okozott, mint az egész évi esőzés. A pusztításról tudósítónk a következőket jelenti:

Jön a vihar.

Tegnap a déli órákig tiszta nyári nap volt. Az égen alig látszott felhő. Délután 2 órakor Nagyvárad irányából egyszerre sűrű fekete fellegok tornyosultak. Néhány perc alatt az egész égbolt egy sötét felhőtömeg volt. Borzalmas percek következtek erre. Állandóan villámlott és dörgött. Az ablakok szüntelen zörögtek a villámok csattogásától és dörgéstől. Valóságos istenítéleti idő uralkodott, melyet csak félelmetesebbé tett az óriási szél, mely földig hajtotta a fákat.

Elöntött csendőrségi laktanya.

E közben megeredt az eső, mely felhőszakadássá fajult. Mintha öntötték volna a vizet, úgy zuhogott az eső. Néhány perc telt el és már a Magyarcsékén keresztül folyó patak medre színültig telt meg piszkos vízzel.

A víz csakhamar kiöntött a mederből és elborította az egész környéket. A víz a falu utcáin úgy hömpölygött, mintha ott volna a medre. Hogy mily nagy volt a víz, annak illusztrálására jelenti tudósítónk, hogy a község egyik magas pontján lévő csendőrségi laktanya udvarán az összes tárgyak a vizen usztak, sőt az ár onnan ki is sodorta azokat.

Bedőlt házak.

A felhőszakadás első félórájában a fedél alá menekült emberek ismét az utcán

ugy legalább három iskola-csoportra nézve u. m. a Ritók-utcai fiu-, a Tisza-téri leány- és széles-utcai fiuiskolákban adjon helyet az egyhuzamos oktatásnak, mint amelyeknek a tanulói az illető iskolák igazgatóinak hiteles kimutatása szerint 22-től 34 százalékban hegyi gyermekekből kerülnek ki.

Gróf Károlyi Mihály Berchtold ellen.

Feltűnést keltő cikk jelent meg a „Neue Freie Presse“-ben. Gróf Károlyi Mihály éles szavakkal bírálja gróf Berchtold külügyi politikáját, rámutat arra, hogy a monarchia folytonos mellőzésének az volt az oka, hogy gróf Berchtold külügyminiszter egyrészt sohasem volt kellőleg informálva, másrészt mindig jelentéktelen ügyekben és okokból exponálta magát, a nagy kérdésekben pedig szabad érvényesülést engedett az ellentétes érdekeknek. Fölállítja a balkáni háború mérlegét és megállapítja, hogy a legsúlyosabb vereséget a monarchia szenvedte. Szükségeseznek tartja nem a bukaresti béke, de a Berchtold politikájának revízióját, különösen abban az irányban, hogy a Balkán-államokkal mielőbb barátságba és kedvező gazdasági relációba kerüljünk.

voltak. Kikergette őket a lakásukba betolakodott ár. A kétségbeesett emberek megfeszített erővel igyekeztek a vizet lakásukból kihordani.

A víz óriási erővel feszítette a házak falait, úgy hogy az emberek kénytelenek voltak félbehagyni a vízfordás munkáját és magasabb helyekre menekülni. Szerencse, hogy még idejében tudtak menekülni. A víz ugyanis a gyöngye vityillók falait anynyira alámosta, hogy öt lakóház patakmenti fala bedőlt. A bedőlés alkalmával senki sem tartózkodott a házakban és így ember életben nem történt kár.

Amikor a legnagyobb volt az emberek kétségbeesése, akkor tünt fel az árban két ló, melyet minden pillanatban az alámerülés fenyegetett. A sebes vízből nem tudott menekülni a két szerencsétlen állat. Érdemes, hogy az emberek saját bajukat egy pillanatra elfeledték és a lovak mentésére siettek, ami sikerült is.

Víz alatt a malom.

Az ár a dusafalvai irányban egymásután döntötte ki a kerítéseket és ólakat. A malom épülete, amely pedig magasabb helyen áll, teljesen megtelt vízzel, úgy hogy Sztokol Lajos molnár kénytelen volt felköltözni a padlásra.

A nagy vihar csak délután 5 óra felé múlt el. Amily gyorsan jött a pusztító víz, ép oly gyorsan folyt is le, maga után hagyva a pusztulás szomorú képét. A vihar tartama alatt a telefon összeköttetés is szünetelt a magas feszültség miatt. A zivatar okozta kár jelentékeny.

Egy fakereskedő a vádlottak padján.

**Letartóztatták,
amikor hazajött Amerikából.**

Elegáns fiatal ember ült tegnap a vádlottak padján a nagyvárad királyi törvényszék büntető bírósága előtt. Mögötte a szunyos börtönőr. Öt hónapja volt már vizsgálati fogságban, míg tegnap a törvényszék ítélete után elhagyhatta a fogházat.

Weisz Károlynak hívják a vádlottat, akinek Pusztahollódon hatalmas faipartelepe volt. Érdekes és különös karriert futott meg az ember. Nem volt угyszólván egy fillér vagyona sem, sőt 5000 korona adóssága volt és 1911 év nyarán, szinte azt mondanók, hogy ezzel az adóssággal alapította meg az üzletét. Szerencséseje volt, óriási összeköttetései, ügyes üzleti leleménye segítettek, hogy az üzlet pompás hasznot hozott. Igaz, hogy ugyanilyen arányban, sőt sokkal nagyobb arányban növekedtek az adósságai is. Hitele volt bőven és értette a módját, hogy miként tegyen minél nagyobb hitelre szert.

Fényes, bőkezű, pazar életmódot folytatott. Mikor az unalmas, sáros faluból bejött a napsugaras, fényes városba, Nagyváradra, milliomos gavallér módjára szórta a pénzt. Volt eset, amikor a Bonbonniérben egy éjszaka ezer koronát mulatott el.

Közbejött azután a pénzkrisis és elérkezett volna a tartozások fizetésének az ideje is. Pénz erre nem volt, új kölcsönt nem lehetett felvenni.

Weisz Károly azonban vállalkozó szellemű ember volt, elhatározta, hogy kimegy Amerikába, ott új életet kezd, dolgozni fog és majd amerikai dollárokkal a zsebében fog hazajönni. Ki is ment 1912 októberében vagy 50,000 korona adósság hátrahagyásával. A hitelezők erre megkérték ellene a csődöt. És Weisz Károly amerikai vállalkozása is csődöt mondott.

Nem kapott megfelelő munkát, mire ez év elején visszajött Nagyváradra. Itt azután a vizsgálóbíró végzése folytán azonnal letartóztatták és megindult ellene a további eljárás csalárd bukás miatt.

Az ügyet tegnap késő délutánig tárgyalta a nagyvárad kir. törvényszék büntető bírósága Seress Barna elnöke alatt. A vádat dr. Miskovszky kir. ügyész képviselte, míg a védelmet dr. Ney Pál ügyvéd látta el.

A kir. ügyész a tárgyalás során a vádat súlyosbította, amennyiben csalárd bukás büntette miatt kérte a vádlott megbüntetését.

A bíróság a perbeszéd elhangzása után visszavonult és este hat órakor hozta meg az ítéletet. Weisz Károlyt a törvényszék vétkes bukás vétségében mondta ki bűnösnek és elítélte 4 havi fogházra. Ezt azonban a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette. Az ítéletben úgy az ügyész, mint a védő megnyugodott. Így Weisz Károlyt még tegnap este szabad lábra helyezték.

..FIREK..

* **A főispán itthon.** Hlatky Endre főispán Reichenhallból hazaérkezett.

* **Skerlecz báró állapota.** Skerlecz Iván báró, horvát királyi biztos állapotában állandóan kedvező javulás mutatkozik. A királyi biztos az éjszakát üdítő álomban igen jól töltötte el. Közérzése jó, általában minden tekintetben a javulás jelét mutatja. Környezetét nagy örömmel töltötte el a báró állapotának kedvezőre fordulása.

* **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Racsek Rezső nyitra vármegyei tanfelügyelőségi tollnokot a belényesi tanfelügyelőségi kirendeltséghez jelen minőségében áthelyezte.

* **Kinevezés.** A nagyvárad ítéltábla elnöke a vezetése alatt álló néelőtábla kerületébe ifj. Keledi József végzett joghallgatót ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Az iparoktatási bizottság ülése.** Nagyvárad város iparoktatási bizottsága a városi székház bizottsági termében ez évi augusztus hó 28. napján, csütörtök délután 5 órakor ülést tart. Tárgy lesz az új tanterv megválasztása.

* **Ingyen gyógyszer a megyei kezelő személyzetnek.** Annak idején megírta a Tiszántul, hogy a vármegye törvényhatósága az új ügyviteli szabályrendeletben a 2000 koronán aluli fizetéssel bíró tisztviselők és szolga személyzet részére ingyen gyógyszert és orvosi kezelést állapított meg. A miniszter a vármegye intézkedését nem hagyta jóvá, ami az érdekeltek körében érthető visszatetszést szült. A vármegye alispánja újra felterjesztést tett a miniszterhez, melyre most jött meg a válasz. Ennek alapján Fráter Barnabás tegnap értesítette a járási főszolgabírókat, hogy a szabályrendeletben megállapított kedvezmény érvényben marad.

* **Egy előkelő matróna halála.** Nagyvárad előkelő, úri társadalmának egyik becsült tagja: özv. Lukács Miklósné, született Vikol Magdolna, tekintélyes biharmegyei földbirtokos özvegye Nagyváradon életének 91-ik évében folyó hó 26-án reggel végelgyengülésben meghalt. Az elhunytban bánatos gyermekei az önfeláldozó anyát siratják. Bihar- és Aradmegyékben és Erdélyben pedig kiterjedt, előkelő családok gyászolják. Temetése a gyászháznál való beszentelés és az olaszii róm. kath. plébániatemplomban tartandó engesztelő szentmiseáldozat bemutatása mellett augusztus 29-én délelőtt 10 órakor lesz.

* **Eladó honvédlovak.** Szeptember elsején 7 órakor a lóvásártéren 46 db három lovat fog eladni a honvédség. A lóeladás árverés útján fog végbemenni.

* **A jegyzők államosítása.** A belügyminiszteriumban a jegyzők fizetésrendezésére vonatkozó tervezet már készen is van s az 1914. évi költségvetésbe beilleszthető lesz. A jegyzők fizetésekiegészítése az erre vonatkozó törvénytervezet szerint, alapilletmény, évi 2000 koronában van megállapítva. Az ennél magasabb fizetést élvező jegyzők magasabb fizetésük élvezetében tovább is megmaradnak, mindaddig, míg a jegyzők államosítása be nem következik. Akkor a jegyzők magasabb fizetési osztályba fognak felosztatni.

* **Rulikovszky Kázmér emléke.**

A magyar szabadságharc leveretése és a világi fegyverletétel után csakhamar megjelentek a börtönök olyan foglyokkal, kik a magyar haza szabadságáért tollal, avagy karddal küzdöttek. A lengyel származású Rulikovszky Kázmér orosz dzsidas-századost ügyünk pártolásáért városunkban akkor időző orosz főhadisereg főparancsnoka Potkeirb's orosz herceg 1849. augusztus 28-án mostani sírja közelébe fölbeltvetten. A vértanunak földdel egygyé huzott jeltelen sírját virágokkal díszíték városunk lelkes honleányai. Mignem évek multán, jeltelen sírjából mostani sírjába temettetett és sírja fölé Nagyvárad város közönsége díszes síremléket állított. Es azóta évről-évre a kivégzés évfordulóján gyászistentiszteletet tartanak emlékére. E gyászistentisztelet a Szent László-templomban lesz e hó 28-án, csütörtök d. e. 9 órakor, melyen az 1848-49-iki honvédegyelet tagjai, valamint a függetlenségi és 48-as párt és kör testületileg fog résztvenni. De hiszszük, hogy ott lesznek e gyászistentiszteleten városunk hazafiasan érző polgárai és honleányai is.

* **A fugyi hidvám.** Fugyivásárhely községe a Körözs felett hidat készített, melynek költségeit azonban a község nem tudja teljesen fedezni, ezért vámszedési jogot kért a kereskedelmi minisztertől. A miniszter határozata tegnap érkezett le, a melyben a vámszedési jogot megadta a községnek.

* **Szerelmi dráma.** Borzalmas család dráma történt tognap az aradmegyei Csermő községben. Mintegy másfél évvel ezelőtt telepedett ott le egy esinos fiatalember, Czeizler Sándor, a borosjenői takarékpénztár esermői fiókjának könyvelője. Czeizler udvarolni kezdett Weinberger Menyhért jómódu kereskedő fiatal feleségének. A szöbeszéd Weinbergernek is csakhamar a fülébe jutott. A kereskedő erre, hogy a pletykának véget vessen és hogy a helyzetet tisztázza, tegnap késő este a lakására hívatta Czeizlert, bevitte a szalonba és odahívatta feleségét is. Majd bezárta az ajtót, elmondta, hogy mit beszélnek róluk a községben és fölszólította őket, hogy nyilatkozzanak. Ötöltek-hatoltak és nem adtak egyenes választ. A férj ezzel gyanuját megerősödve látta és kétszer areulütötte a könyvelőt, majd rárohant és földreteperte. Czeizler erre revolvért rántott és kétszer hasba lötte a férjet, aki rögtön meghalt. Az asszony, aki a véres jelenetnek tanuja volt, elájult és még mindig eszméletlen kívül van.

* **Egy varróleány története.** (Új műsor a Vigadóban.) Nagyszerű új műsорт mutat be szerdán és esütörtökön a Vigadó mozgósínház. Feltűnést fog kelteni a sláger: „Egy varróleány története”, 2 felvonásos társadalmi dráma, a filmpiac egyik legnevezetesebb újdonsága. Két kacagtató bohózat, egy élethű természeti felvétel és egy drámai életkép egészíti ki a műsорт. Fellép minden előadáson a széphangu szerb tenorista: Sztojanovits Boldizsár, aki magyar énekével óriási sikert aratott a bemutatón.

* **Tüzérséget kap Nagyszalonta.** Az utóbbi időben gyakran hangoztatták, hogy Biharvármegye egyes nagyobb helyein katonaságot helyeznek el. Ez a dolog azonban ugylátszik csak szöbeszéd marad, mert még eddig egyáltalán semmi komolyabb lépés nem történt benne. Most egy szalontai lap ismét napirendre tette az

ügyet és értesülése szerint azt írja, hogy Nagyszalonta tüzérséget kap. A lap azt is megírja, hogy egy tüzérparancs osztály és 300 katonája Szalontán elhelyezést. A dolog állítólag már annyira előrehaladt stádiumban van, hogy legközelebb katonai bizottság fog kiszállni a gyakorlótér kijelölésére és a katonák elhelyezése tárgyában. Kétségtelen, hogy előnyös volna a dolog, de hogy tényleg meg is fog valósulni az még nagyon a jövő titka.

* **Bleyerné Garzó Adél** énekiskolájában Deák Ferenc-utca 13. (a főreáliskola mellett) a beiratások augusztus 28-tól szeptember 7-ig eszközöltek. A tanítás szeptember 9-én veszi kezdetét és az intézet tanárnője ez uton hívja fel, hogy a már eddig beiratkozott, mint az ezután jelentkező növendékeket, hogy az órarend megállapítása végett szeptember 8-án délelőtt 10 órakor az intézet helyiségében pontosan megjelenni sziveskedjenek.

* **A baba fülbevalói.** Néhány nappal ezelőtt cselédnek megfogadta Kálmán Ignác helybeli kereskedő Laczkó Mária budapesti 17 éves cselédleányt. A fiatal leány kis gyermekek mellé került cselédnek. Tegnapelőtt sétára vitte a két éves kis leányt s midőn délbe hazatértek a sétáról, észrevette Kálmánné, hogy a kis leányának füléből hiányzanak a fülbevalók. Vallatásra fogta a cselédet, aki előbb beismerte, hogy a gyermek füléből kiszedte a fülbevalókat, de mert értékesíteni nem tudta, bedobta egy gödörbe. Urnője ezért feljelentette; a kis cselédleányt előállították. A bemutatott cselédkönyv szerint 28 évesnek volt felvéve, szolgálati helye beírásáról kellő felvilágosítást adni nem tudott, annyit azonban elárult, hogy legutóbb Berettyóújfaluban volt pin-cérnő s így valószínűleg elcserélődött a könyve. Ő azonban erősíti, hogy őt Laczkó Máriának hívják, a fülbevalók ellopását tagadja. Most a rendőrség kutatja, hogy tulajdonképpen a kis cseléd leány hogy került a cselédkönyv birtokába s tulajdonképpen kicsoda? Egyelőre lezárták.

* **Nagy opera estély teljes zenekarral** a Fekete Sas kávéházban a következő műsorral: 1. Induló „Janosi és Juliska” tételei felett Humperdinok. 2. Rózsamenyegző keringő „Tavas” c. optt.-ből Straus-Reiterer. 3. a) Nyitány „Cosi Fan Tutte” c. operához Mozart. b) Szoliman „Visegrád” c. zenekölteményből Volkman. 4. a) Ábránd „Tosca” c. operából Puccini. b) Induló „Carmen” c. opera tételei felett Sommer. 5. a) „Sei mir gegrüsst” dal Schubert. b) Ases halála „Peer gynt”-ből Grieg. 6. a) Hymusz a XVI. századból Palestrina. b) „Esti dal” Schuhmann. 7. a) Részletek „Rajna kincse” c. op. Wagner. b) „Perzsa induló” Strauss J. 8. a) Nyitány „Raymond” c. operához Thomas. b) Barcarolla „Hoffmann meséi” c. op. Offenbach. 9. a) Egyveleg „Dollárkirálynő” c. operettből Fall E. b) „Lotharingi induló” Ganne. 10. „Pikantériák” keringő Lehár F.

* **Hölgyek kényelmére** bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a *Mille Juliette* fűző-töremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít:** legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenesstartót stb. **Allandó nagy raktár fűzővédőkben.** Telefonszám 827.

* **Agyonszurt vadászó.** Krecsun Ivánti, a mékelői püspökségi uradalom erdővédje vasárnap este rendes körutját teljesítette. Jól benn járt az erdőben, mikor fegyverlövésre lett figyelmes. Az erdővéd a lövés irányában haladva, csakhamar két közismert vadászóra, Fassie Vantire és fiára, Fassie Hefánra talált. Az őt követelte, hogy

adják át a fegyvereket. A két vadász erre megtámadta Krecsunot. Fassie Stefan baltával rohant az erdővédre, aki erre szolgálati fegyverének szuronyát a fiúnak szegezte. A vadász nem tágitott s többször az erdővéd felé csapott, mire az szuronyával keresztüldöfte támadóját, aki azonnal meghalt. Krecsun jelentkezett a csendőrségen, ahol előzetes őrizetbe vették. Az erdővéd tegnap ügyvédje útján kérvényt adott be, melyben szabadlábra helyezését kérte.

x **Magyarország első női tambura zenekara a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban átalakított helyiségében hangversenyez az országos hírű MATYOK Péter tambura (Paganini) vezetésével egy elsőrangú erőkből összeállított női tambura és énekkar u. m.: Kővári Rózsika Steuvur, Rácz Margit, Juhász Ilonka, Eördögh Aranka, Szilágyi Juliska, a gazdagon összeállított műsorból különösen kiemelendő a Gyöngyi dalt remek énekszámakkal. Készít este 8 órakor. Szabad bemenet. Szíves pártfogást kér Matyok Péter.

x **Két jégász sétál a városban,** szemben találják magukat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ráneznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki Nagy Sándor férfi divatruha kereskedésében a Zöldfa-utcán, passagé-kapu mellett

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyógyító gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t. helybeni fiókja** automobilonban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben Szilágyi Dezső-utca 6. szám alatti (telefon 13-21.) telephelyen nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages Kőrös-utca 6. szám alatt (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó automobilon a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Vörösbort!** Nyáron a legkellemebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédese **csemegezőllő**; kitűnő pecsenye és **pezsgőborok**; **kőbányai** maláta és szalon **sörök**, **MERTZ NÁNDOR** csemegeüzletében, Kőrös-utca. Telefon: 448. sz.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** urit, női- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

x **Ne higgyen az ember senkinek** a világon, hanem győződjék meg személyesen róla, hogy bazár-cikkeket, játékokat, ajándéktárgyakat nagyon jól lehet vásárolni a **Párisi bazárban** a Sas-passagé bejáratánál.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20 (Lévai M-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a leggyorsabbtól a le-diszesebb kivitelig, terv és rajz szerinti. Szegycselt vasoszlopok, árvégvázak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sírkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelennek

x **Tekintettel a rossz pénzügyanyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzli himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamonnál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **Össi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

* **Az autótaxi közlekedés** megvalósításával nagy lépéssel előzte meg Nagyvárad vidéki riválisait. A hatalmas autótaxik olcsó díjszabása lehetővé teszi, hogy azokat a közönség akár szórakozás, akár üzleti célokból igénybe vegye. A díjszabás a következő: Az első kilométer 1 korona, minden további 200 méter 20 fillér. Várakozási idő 5 perccel 20 fillér. Két személyen felül személyenként 50 fillér pótdíj. Városon kívüli utakon az odavissza megtett kilométerek fizetendőek.

Ezen díjszabás szerint egy vasuti fuvar 1.80—2 korona.

Az autók vidékről telefonon (3—38.) is rendelhetők, s tekintettel azok hatalmas méreteire, szerkezetük megbízhatóságára, s teljesen elzárható voltukra, még a legsúlyosabb betegek szállítására is alkalmasak, ami különösen halasztást nem tűrő esetekben páratlan közlekedési eszközzé avatják azokat.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Különlegességi** cukorka- és csemegeüzlet csak egy van városunkban, a **cukorka bonbonnière** a Bémer-téri korzón, hol sem kávé, sem fűszer szag nem járja át a cukorka és csemege különlegességek izét. Ezért mindenkinek saját érdeke egészségi szempontból is, hogy szükségleteit ott szerezze be. Finom kiszolgálás és olcsó ár. Tisztelettel **Benedek Testvérek** tulajdonosok

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerkesztésben csak **Klein Vilmos és Társa** cégnél találhatóunk u. m. író és rajzszerkesztő, iskolatáska 36 fillértől, könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiú és leány intézetbeli fehérnemű, iskolai lüster és cloth kötények, gyermek esőernyők, fiú sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2.50 fillértől. 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, gal-lérok 20 fillértől, 3000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikket olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be. Rákóczi-ut 18.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermek cipők 20—25 számig 2 korona, 26—28 számig 4 korona, 29—34 számig 5 korona. Fiu boksz cipő 35—39 számig 7 korona, női chevrou vagy boksz cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boksz cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve **Feketénél** Szent János-utca, Kispipa mellett.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szörme és plüs kabátokat, szőnyeget stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt **Hatvany és Szentmiklósy** szűcsök, Nagy Sándor-u. 1.

x **Tekintettel** az előrehaladott időre mélyen lecsökkent árakban árusítjuk a nyári udonságokat, **UJHELYI RÓZA** Rákóczi-utca üzletében. Finom gyászkalapok és fáttyolok is kaphatók. Telefon 130. szám.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban Hungária cipőgyár r.t.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

* **Házvezetőnők** ajánlják helyben vagy vidéken egy fiatal urinó, ki minden háztartási teendőket járta. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

* **Kálvária-utca 20** számú új háznál egy földszinti utcai modern 4 szobás lakás és egy udvari emeleti 2 szobás modern lakás november elsőre jutányos árban kiadó.

x **Cukorka és csokoládé különlegeségek** a legjobbak csakis Aszódi üzleteibe, mert 3 üzlet részére sok a fogyasztás és így a cukorkái nem állottak, hanem mindig frissek és élvezhetőek. A közönség kényelmére Rákóczi-uton Kiss tőzsdéje mellett a Csokoládé Király Aszódi fióküzlete vasárnap is egész nap a vásárló közönségnek rendelkezésre áll. Fő-üzlet Kossuth utca. II-ik fiók Kert-utca.

* **Kossuth-utca 12.** sz. ház emeletén háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Valódi **Chassala szandál**ok, amerikai tenniscipők és szabadalmazott tenniscipők kizárólag

REICHARD áruháza

cágnél kaphatók.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpádlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogyakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

viszágzott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Legszébb és legolcsóbb zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839.

Telefon 839.

OCCASSIO ELADAS a nyári idényre

Tátray Gusztáv kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. :: Telefon 783.

IRODALOM

Magyar kézműipar.

A keresztény iparosságnak ez az ügyes, élénk és nívós lapja ismét a szokott változatos tartalommal jelent meg. A harmadik szám főbb cikkei a következők:

A székesfehérváros és a magyar kézműipar. Irta: Huber József.

Közgazdaság: A tulajdon. Irta: Eyth A.

— Kisiparunk hanyatlása. Irta: Vécsey Özséb

— A kézműipar és jövője. Irta: Reininger I. László. — Hare és iparpártolás. Irta: Tanka Tibor.

Ipartestületi ügyek: A fakartell ellen. — A bőrkartell ellen.

Vegyes hírek; A II. osztr. gyermekvédelmi kongresszus. — Kolping. — Az állami és törvényhatósági hivatalok és intézetek ipari beszerzései. — Kocsigyárosok, kovácsok, bognárok és nyergesek az országos igazlókiallításon. — Megállnak a malmok. — Magyar cikkek hódítása. — Egy rég várt találmány.

Pályázati hirdetések: 1. pályakérdés. Sajtókérdés: A katolikus sajtó. Irta: Kálvintéri.

Pályázati hirdetések: 1. pályakérdés. Sajtókérdés: A katolikus sajtó. Irta: Kálvintéri.

Pályázati hirdetések: 1. pályakérdés. Sajtókérdés: A katolikus sajtó. Irta: Kálvintéri.

TANÜGY

Iskolai értesítők.

A Nagyvárad Orsolya-szüzek vezetése alatt álló tanítónőképző, polgári és elemi iskolák értesítője.

Gyönyörű és hatalmas kulturmunkát végez Nagyváradon az Orsolya-szüzek ősi zárdája, amely Nagyváradon az oktatásnak, a nevelésnek egyik legerősebb, leghatalmasabb, legszebb eredményeket felmutató tényezője.

A nagyvárad Orsolya-zárda egy tanítónőképzőt, egy polgári leányiskolát, 3 elemi iskolát 1 továbbképző és 1 munkamesteri tanfolyamot tart fenn. Ez az egyszerű felsorolás is mutatja, hogy milyen óriási, áldásos munkát végeznek az Orsolya-nővérek, akiknek a nevelés, a tanítás, a közoktatás terén Nagyvárad városa nagyon-nagyon sokat köszönhet.

De menjünk sorra. Nézzük egymásután az egyes iskolákat.

A tanítónőképző-intézetnek 17 tanára van, tulnyomó részben Orsolya-r. nővérek. A tanulók száma 129, akik közül magyar 119, német 4, román 6. Vallás szerint: róm. ksth. 109, gör. kath. 8, gör. kel. 3; ref. 6, ág. ev. 1 és izr. 2.

Az évvégi képesítő vizsgálatra 32-en jelentkeztek, valamennyien sikerrel tették le a hosszús és fárasztó vizsgálatot.

Az ig. z. keresztényi nevelés nagy előmozdítója a tanítónőképző intézet egy éve fennálló Mária-kongregációja, amely ünnepélyt is tartott az idén.

A tanítónőképző intézet most kezdte meg a legújabb tanterv bevezetését, a szertáraknak teljes, minden kívánságot kielégítő bőséges felszerelését, úgy hogy a tanítónőképző intézet igazán modern, elsőrangú, egyik legjobb hírű iskolája az országnak.

A tanítónőképző intézetnek gyakorló elemi iskolája is van 22 tanulóval.

A házas nevelés előmozdítására működik a IV. polgári végzett leányok részére a továbbképző tanfolyam 10 növendékkel.

A polgári leányiskolának 14 tanárnője, illetve tanára van. A tanulók száma 134. Vallási és anyanyelvi statisztika: róm. kath. 102, gör. kath. 6, ref. 15, ág. ev. 4, gör. kel. 1, izr. 6; magyar 129, német 3, oláh 2.

A belső elemi iskola statisztikája a következő: Beiratkozott 80 tanuló. Ezek közül róm. kath. 62, gör. kath. 4, gör. kel. 1, ref. 7, izr. 6; magyar 78, német 1, román 1.

A külső elemi (nép) -iskola adatai: A tanulók száma 76. Vallás szerint: róm. kath. 49, gör. kath. 3, gör. kel. 1, ág. ev. 2, ref. 16, izr. 5.

Az Orsolya-szüzek zárdájának természetesen internátusa is van.

Beiratások a községi iskolákban.

Nagyvárad város községi elemi és ismétlő iskoláinál az 1913-14-ik tanévi beiratások folyó évi szeptember 1, 2 és 3 napjain délelőtt 8-tól 11-ig, délután 3-tól 5 óráig; a javító-, pótló-, felvételi és magánvizsgálatok szeptember 2 és 3-án délelőtt 8-tól 11-óráig az iskolahelyiségben tartatnak meg. A rendes tanítás szeptember 4-én veszi kezdetét. Tandíj nincs, csupán beírási díj címén fizetendő 50 fillér. Az ismétlő iskola növendékei semminemű iskolai díjat nem fizetnek. Az elemi iskolák I. osztályaiba felvétetnek azok, kik 6-ik életévüket folyó hó végéig betöltik; a felsőbb osztályokba pedig azok, kik valamely osztályt már elvégezték. A beírás alkalmával a születési, himnológiai és az előző évi iskolai bizonyítvány bemutatandó.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

§ **A városi panama.** A városi panama szenzációs ügyében tegnap Budaházy Kálmán és Andriška József felfolyamodását tárgyalta a vádtanács. A vádirat ugyanis Budaházyt és Detrichet család- és sikkasztással, Klemens Pétert sikkasztással, Andriskát pedig bűnpártolással vádolja. Ez ellen Budaházy és Andriška felfolyamodást jelentettek be. A vádtanács Budaházyval szemben a vádat fenntartotta, Andriška Józseffel szemben azonban az eljárást megszüntette, így ellene a fegyelmi vizsgálat is megszűnik.

A pör főtárgyalásra valószínűleg októberben kerül.

Korcsmai verekedés. Dobrozsány községben ez év július 13-án, egy délutáni korcsmázás alkalmával minden ok nélkül ölre mentek a falusi oláh legények. Alapósan leittak már és régi falusi szokás szerint felébredt bennük a vad duhaj kedv. Bunk Tógyer minden ok nélkül odament Szkurp Péterek asztalához és felborította a palinkás üvegekkel telt asztalt. Erre aztán kitört a verekedés. Bunk Tógyer vérbenforgó szemekkel rohant Szkurp Péterre, akinek helyzete már-már veszedelmessé vált. Erre kirántotta a kését és hasbaszurta Bunk Györgyöt, aki egy óra alatt meghalt. A törvényszék a tegnapi tárgyaláson halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt 3 évi fegyházra ítélte Szkurp Pétert.

Artézikutfuró vállalat

Wessely és Biró

Nagyvassalonta.

TÁVIRÁTOK

Cserey Dezső válik a feleségétől.

Budapest, aug. 26.

Budapesti tudósítónk jelenti azt az érdekes hírt, hogy Cserey Dezső nagyváradai pénzügyi tisztviselő megindította a válópert a felesége Cserey Dezsóné, Novák Irma ellen.

Az ügy háttérét, Csereynének Ujháziival, a Nemzeti Színház tagjával való intim barátságát Nagyváradon mindenki ismeri. A válás oka az, hogy az asszony az ura akarata ellenére elment Ujházihoz új szerepeket tanulni és mindenáron színpadra akar lépni.

A párisi nagykövet tanácskozása Berchtolddal.

Bécs, aug. 26.

Szécsen gróf párisi osztrák és magyar nagykövet tegnapelőtt és tegnap hosszasan tanácskozott Berchtold gróf külügyminiszterrel a külügyminisztériumban. Szécsen gróf ma hosszabb tartózkodásra erdélyi birtokára megy.

Messina újabb katasztrófája.

Róma, aug. 26.

Palermóból, Szicília szépséges fővárosából riasztó híreket hoz a táviró. Ezek szerint az annyi viszontagságoknak kitett sziget déli részén olyan rettenetes ciklon pusztított, hogy messinában azt, amit a földrengés meghagyott és azóta fölépítettek, teljesen tönkre tette. A katasztrófa déli Szicília ez egykor virágzó városát teljesen elpusztította.

Megölte a feleségét.

Budapest, aug. 26.

(Saját tud.) Hund Jarosláv munkás ma reggel agyonverte a feleségét. Valószínűleg civakodás volt köztük és így keletkezett a gyilkosság. A gyilkost, aki a rendőrséget félre akarta vezetni és azt mondta, hogy holtan találta otthon a feleségét, letartóztatták.

Nagy tűz Budapesten.

Budapest, aug. 26.

Este 9 órakor a IX. kerületi Messter-utcában levő községi elemi fiú- és leányiskola hatalmas, kétemeletes épülete teljesen leégett.

Nyolcszáz törököt lemészároltak.

Konstantinápoly, aug. 26. A porta sajtóirodája jelenti: Ortaköj közelében egy völgykatonában 600 mohamedán holttestére bukkantak a török csapatok. A rémes mészárlást hir szerint bolgár katonák követték el. Ujabb jelentés szerint egy másik községben 200 lemészárolt török hadfogoly hulláira találtak.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	11.54
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.92
Októberi rozs	— — —	8.87
Juliusi tengeri	— — —	8.27
Aug. tengeri (1913)	— — —	8.22
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.53
Októberi zab	— — —	8.30

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	823.—
Osztrák hitelrészvény	—	625.—
4%-os koronajáradék	—	81.30
Osztr. magy. államv.	—	704.50
Jelzálogbank	— — —	422.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	515.50
Hazai bank	— — —	284.—
Magyar bank	— — —	548.50
Keresk. bank	— — —	3630.—
Rimamurányi	— — —	710.50
Salgótarjáni köszén	— — —	766.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszert, pipereszappant, kozmetikai, arc- és kézpolási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmetikaiba vágó cikkeket a legjobbat a legjobbban a legjobbban akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent «Illatszert és háztartási értesítő» melyet ingyen és bérmentve küld: «HEZ» illatszert és háztartási cikkek szaktüzlete nagyban és kicsinyben B.-pest, VIII., Losonczy-u. 13/hz.

Ha nincs megelegetve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen. Keresse fel DARABONT GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyári ruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltöny, 6! ujat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

A jó bornak nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termései borai, előzékeny kiszolgálás, szolid polgári árak. A bonensek naponta felvételnek.

Mindenki muzsikálhat

Wagner «Hangszer-Király»

különleges elsőrendű hangszereivel.

Budapest, József-körut 15. (Telefon.)

Varázshagedű, felszereléssel 6 korona.
Csodaréztrombita, erős rézből 6 korona.
Varázsfuvola, ajándékkal 4 korona.
Harmonika, tánc részére 10 korona.
Óriási beszélőgép, kottákkal 40 korona.
Javítási szakmühelyek!

A milánói, párisi és londoni kiállításokon aranyérem és érdemkereszttel kitüntetve.

Fényképes árjegyzék ingyen! Óvás! Ügyeljen a Wagner névre és a 15. házszámra.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzótt JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzótt kölnivizet, kölniviz-pouder és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az

eredeti minőség.

Kapható Nagy-Váradon: Farkas István és Darvas István drogeriájában.

A *Katholikus Népszövetség* *nagyváradai szervezete.*

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

A *Katholikus Népszövetség* *jogvédő irodája.*

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Kör könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban, körülírt határok közt segíteni.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Kör könyvtári helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltnak.

A *Katholikus Népszövetség* *biztosító osztálya.*

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

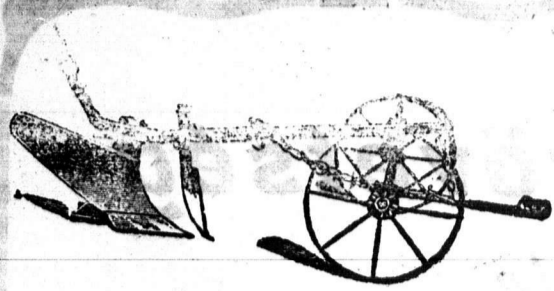
tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, **betöréses lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály (Kath. Kör épülete) szolgálnak.

Ekék, vasboronák őszi szántásra

előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.

Terménytisztító rosta aratási idényre gyári árban. Borprések, szőlőszúrók már most megrendelhetők jutányos árban présfelülnyomóval, ezek mind készpénzfizetés esetén olcsó árban. Minden darab szavatossággal.

Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfi fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38. Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szak-szerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

LEGOLCSÓBB

és legjobb bevásárlási forrás

özv. **Kádár János**-né elsőrangú fűszer- és csemege kereskedése.

Mindenféle gazdasági cikkek, kötőhárts, kékkő, auto- és gépolajok és **auto-benzin nagy raktára** !!

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és kőfaragó telepe

Nagyvárad Rákóczi-u. 20.

NYÍLYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kezelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

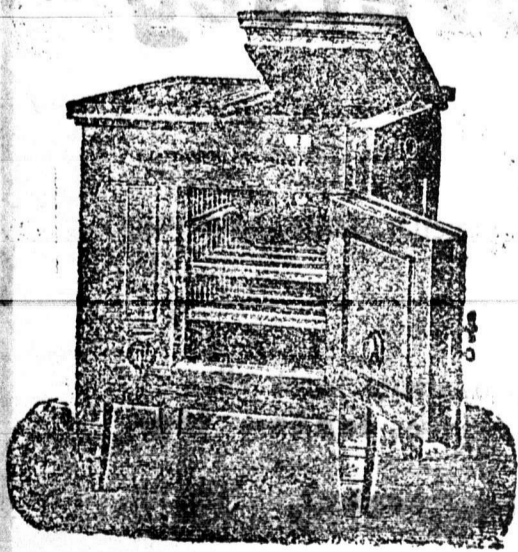
Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

JÉGSZEKRENYEK | kertü vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, **FAGYLALT-GÉPEK** és **FORMÁK** | asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.